

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri 19. mai 2022. a määruse nr 27 „Sigade Aafrika katku ennetamise ja tõrje täpsemad meetmed“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse veterinaarseaduse § 59 lõike 3 alusel.

Määrusega muudetakse maaeluministri 19. mai 2022. a määrust nr 27 „Sigade Aafrika katku ennetamise ja tõrje täpsemad meetmed“ (edaspidi *määrus nr 27*).

Määruse eelnõu kohaselt lubatakse kasutada erandit sigade väljaspidamise keelust jahikoerte treenimise eesmärgil peetavate metssigade suhtes. Eesti metssigade populatsioonis leviva sigade Aafrika katku (edaspidi *SAK*) tõttu on sigade väljaspidamine rangelt keelatud. Seetõttu ei ole viimastel aastatel enam olnud võimalust Eestis jahikoeri treenida. SAK-i leviku tõkestamiseks on aga vaja metssigade populatsiooni vähendada neid intensiivselt küttides. Jahimehele on küttimise hõlbustamiseks oluline abiline koolitatud jahikoer. Treeningute läbiviimiseks on vaja metsseaga aedikut, et õpetada koerale ohutut käitumist elusa metsseaga. Jahikoerte ohutuse seisukohast on treeningukohad väga vajalikud. Koer õpib treeningu käigus tundma metssea käitumist, tajuma ohtu, kui lähedale ta tohib seale minna, millal tuleb temast eemale tõmbuda jne. Treeningud ei kujuta ohtu metssea ega koera tervisele.

Lisaks täpsustatakse määruse nr 27 reguleerimisala, et viia see paremini kooskõlla määruse sisuga.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna nõunik Ülle Pau (5684 8244), ylle.pau@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Tuula (625 6166, katrin.tuula@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu ja seletuskirja sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (5698 3427, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 täpsustatakse määruse nr 27 reguleerimisala. Kehtivas määruses on reguleerimisalana nimetatud sigade Aafrika katku ennetamise ja tõrje täpsemad meetmed veterinaarseaduse § 5 kohases loomapidamisettevõttes. Selline reguleerimisala sõnastus ei ole kooskõlas määruse tegeliku reguleerimisalaga. Muudatusega täpsustatakse, et reguleerimisala hõlmab ka sigade Aafrika katku ennetamise ja tõrje täpsemaid meetmeid komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/594 I lisas nimetatud piirangutsoonis. Kehtivas määruses on komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/594 I lisas nimetatud piirangutsoonis rakendatavad täpsemad meetmed sätestatud §-des 3–6 ja neid meetmeid rakendatakse sea enda tarbeks tapmisel, kütitud või surnult leitud metssea puhul, mootorsõiduki kasutamise korral ning jahipidamise korral.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse nr 27 § 2 lõiget 2 punktiga 4, millega sätestatakse erand sigade väljaspidamise keelust jahikoerte treenimise eesmärgil peetavate metssigade suhtes. Selliseid metssigu peetakse põgenemiskindlas tugevalt tarastatud aedikus, mis on kaevatud

maasse ja on piisava kõrgusega, et vältida kokkupuudet vabalt elavate ulukitega ning samas kaitseb kiskjate sissetungi eest.

Aedikus on metssigade elutingimustele lähedane looduslik taimestik – osaliselt kõrghaljastus, osaliselt võpsik ning olemas on oksahunnik ja looduslik märgala. Peetaval metsseal on võimalused varjumiseks, pesa tegemiseks jm. Tagatud on antud liigile piisav liikumisvajadus. Loomapidajal on looma tervise ja heaolu tagamiseks vajalikud teadmised looma anatoomiast ning füsioloogiast, loomaliigile omastest käitumis- ja toitumisharjumustest ning loomakaitseõuetest. Loomale võimaldatakse kohases koguses sööta, sh arvestatakse loodusliku toiduga ja joogivett. Looma kannatuste vältimiseks jälgitakse regulaarselt tema tervist ja heaolu. Vajadusel on tagatud veterinaarne abi. Treeningsigadena peetakse aedikus tehistingimustes peetaval emisel sündinud järglasi, kes on koertega üldiselt harjunud.

Treeningu peamine eesmärk on välja selekteerida koerad, kes on endale ja metsloomale ohtlikud. Ründavaid koeri ei tohi reaalset jahil kasutada. Aedikus saab hakata jahikoera metsseaga harjutama juba väga varajases eas. Treeningprotsess ise on mänguline ja metssea ning koera vahel füüsilist kontakti ei teki. Koolitus tagab, et jahil olles koer jälitab looma, otsib ja kui leiab, siis hakkab häälega tööd tegema ja looma suunama. Ründava iseloomuga jahikoer tuleb kas ümber koolitada või siis välja selekteerida. Täna, kui koolitusvõimalused puuduvad, siis ei saa jahimeestelt nõuda, et jahipidamisel kasutatakse ainult katse läbinud koeri.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.03.2016, lk 1–208) ja Euroopa komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2023/594, millega kehtestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed ja tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2021/605 (ELT L 79, 17.03.2023, lk 65–150).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid keskkonnale, regionaalarengule, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale ning siseturvalisusele. Samuti ei kaasne mõjusid riigikaitsele ega välissuhetele. Samuti puudub oluline mõju majandusele ja riigiasutuse töökorraldusele.

4.1. Mõju majandusele

Mõju sihtrühm: jahimehed

Avalduv mõju: Määruse muutmine mõjutab jahimehi, kellel tekib taas võimalus treenida koeri Eestis. SAK-i levikuga Eesti metssigade populatsioonis kehtestati sigade väljaspidamise keeld, sh metssea pidamine jahikoerte treenimise eesmärgil. See tähendab, et juba kümmekond aastat ei ole saanud koeri kohapeal metssigade jahiks treenida. Treeningutel on käidud lähinaabrite juures Lätis ning Soomes. Muudatuse mõju on jahimeestele positiivne.

Järeldus mõju olulisuse kohta: on vähene mõju, oluline mõju puudub.

4.2. Mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju: Põllumajandus- ja Toiduamet peab kontrollima loomapidamisnõuete täitmist sellistes ettevõtetes, kus peetakse aedikus metssigu. Kooskõlas looduskaitseaduse § 58 lõikega 2³ kooskõlastatakse jahiulukite tehiskeskkonda viimine Põllumajandus- ja Toiduametiga.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi ja esitada selle aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Lisaks esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile, Keskkonnametile ja Eesti Jahimeeste Seltsile.